

UNIVERSITI SAINS MALAYSIA
Peperiksaan Semester Kedua
Sidang akademik 1987/88

IEK 214/3 - Kejuruteraan Elektrik

Tarikh: 11 April 1988   Masa: 9.00 pagi - 12.00 tengahari
(3 jam)

Jawab 5 (LIMA) soalan sahaja.

Semua soalan mesti dijawab di dalam Bahasa Malaysia.

Sila pastikan kertas soalan ini mengandungi enam soalan dan
4 mukasurat bercetak.

Gunakan nilai-nilai berikut jika perlu:

$$\mu_0 = 4\pi \times 10^{-7} \text{ H/m}$$

$$\text{Cas elektron, } e = 1.6 \times 10^{-19} \text{ C}$$

...2/-

1. (a) Sebuah gelang besi berukuran keliling 750 mm dan luas keratan melintang 500 mm² dililit dengan suatu gegelung pemagnetan 120 belitan. Dengan menggunakan data-data berikut, kira arus yang diperlukan untuk menghasilkan fluks magnet 630 μWb di dalam gelang tersebut.

Ketumpatan fluks (Tesla)	0.9	1.1	1.2	1.3
Ampere/meter	260	450	600	820

- (b) Suatu litar magnet mempunyai celahan udara 1.1 mm panjang dengan keratan melintang 2000 mm². Kira (i) keengganan (reluctance) celahan udara ini, dan (ii) nilai d.g.m. untuk menghasilkan fluks 700 μWb merentasi celahan udara ini.

2. Tulis nota-nota ringkas yang jelas tentang perkara-perkara berikut:-

- (i) Diod Zener
- (ii) Triac
- (iii) MOST (Metal Oxide Semiconductor Transistor)
- (iv) Thyristor

Dalam nota anda tumpukan perhatian kepada ciri-ciri fizikal peranti-peranti ini dan nyatakan kegunaan-kegunaan mereka.

3. (a) Tunjukkan bahawa pada 17°C , rintangan a.u. suatu diod terpincang ke hadapan (forward biased diode) diberi oleh

$$r = \frac{25}{I} \Omega$$

di mana I ialah arus diod. Anggaplah

$I \gg I_{\text{SAT}}$, arus diod tepu ke belakang (reverse saturation current) dan nilai pemalar Boltzmann sebagai $1.38 \times 10^{-23} \text{ J/}^{\circ}\text{K}$.

- (b) Apabila dipincang ke belakang, suatu diod simpang p-n menjadi tepu pada $2.5 \mu\text{A}$ pada suhu 27°C . Kira arus diod bagi voltan pincang ke hadapan 0.22 V .
4. Suatu gegelung mempunyai rintangan 8Ω pada frekuensi 750 kHz , dan satu kapasitor 350 pF diperlukan untuk menghasilkan litar resonans selari pada frekuensi ini. Kira faktor Q bagi gegelung tersebut dan impedans resonans bagi litar ini. Apakah faktor Q dan lebar-jalur litar tersebut sekiranya suatu rintangan $50 \text{ k}\Omega$ disambung selari dengan kapasitor tadi.
5. Sebuah bengkel mempunyai empat buah motor fasa tunggal 240 V , 50 Hz tiap-tiap satu berupaya menghasilkan 3.73 kW pada kecekapan 85% dan dikendalikan pada faktor kuasa 0.8 . Kira nilai kapasitor yang diperlukan untuk menukar faktor kuasa jumlah beban ke atas bekalan kepada 0.9 menyusul.

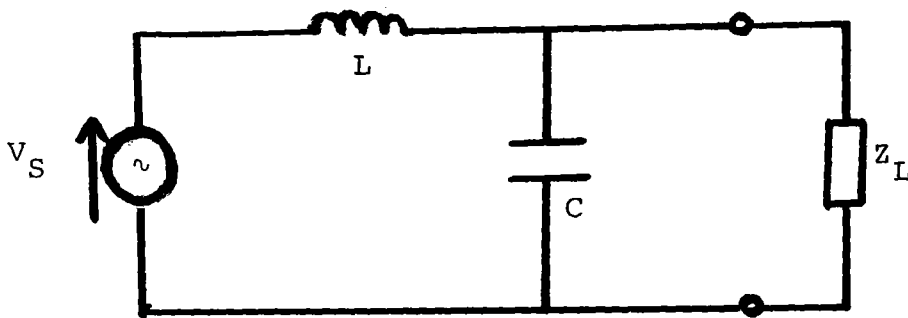
Mungkinkah faktor kuasanya ditingkatkan lagi sehingga menjadi 1? Sebutkan masalah-masalah yang mungkin dihadapi dalam usaha ini.

...4/-

6. Frekuensi penjana yang ditunjukkan di dalam Rajah 1 ialah frekuensi resonans siri L dan C. Dengan menggunakan Teorem Norton, tunjukkan bahawa arus melalui beban Z_L ialah pemalar dan tidak bergantung kepada beban.

Sekiranya $V_S = 100 \text{ V}$, $L = 10 \text{ mH}$ dan $C = 2000 \text{ pF}$ cari nilai voltan melintang suatu beban yang terdiri dari rintangan R_L $1\text{k}\Omega$ selari dengan kapasitans C_L 2000 pF .

Seandainya terdapat satu rintangan kecil bersiri dengan L di dalam Rajah 1, apakah kesannya ke atas litar dan tentukan sama ada Teorem Thevenin dapat mempermudah masalah ini.

Rajah 1 (soalan 6)

ooooo000ooooo